

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélet**

A határozat száma: Pfv.I.20.785/2020/4.
A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
Dr. Varga Edit bíró
A felperesek: **I.r. és II.r. adós fogyasztó felperesek**
A felperes képviselője: Dr. Szepesházi Péter ügyvéd
(1033 Budapest, Huszti út 35. fszt. 127.)
Az alperes: OTP Faktoring Zrt.
(1066 Budapest, Mozsár utca 8.)
Az alperes képviselője:

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes
A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék
42.Pf.630.395/2020/5.
Az elsőfokú bíróság és határozatának száma: Budai Központi Kerületi Bíróság
12.P.22.770/2018/39.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

A perben nem álló OTP Jelzálogbank Zrt. (hitelező) deviza alapú kölcsönszerződést kötött a felperesekkel, melyben a hitelező vállalta, hogy a kölcsönt a felperesek rendelkezésére

bocsátja, a felperesek pedig kötelezettséget vállaltak arra, hogy a kölcsönt visszafizetik, járulékait megfizetik.

- [2] A szerződő felek az okirat V.1. pontjában fogalmazták meg a szerződés felmondásának szabályait, melyek értelmében a hitelező a szerződést azonnali hatállyal felmondhatta - továbbiak mellett - akkor, ha a felperesek a szerződés alapján őket terhelő valamely kötelezettségüknek nem tettek eleget, a szerződést - a fizetési késedelmet is ideértve - megszüntették [V.1.a) pont], illetve ha a V.1. h) pont értelmében az 1959-es Ptk. 525.§ (1) és (2) bekezdéseiben említett bármely egyéb felmondási ok bekövetkezett.
- [3] A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés szerint a közjegyző az okiratot az ügyfelek (képviselők) előtt felolvasta, tartalmát megmagyarázta, elolvasásra a szerződők rendelkezésére bocsátotta, akik kijelentették, hogy az okirat tartalma az ügyfelek valóságos ügyleti akaratának, az ügyfelek (képviselők) jognyilatkozatának mindenben megfelel, ezért azt a közjegyző előtt saját kezűleg aláírták.
- [4] A hitelező 2012. március 19-én közjegyzői okiratba foglaltan a kölcsönszerződést az 1959-es Ptk. 525.§ (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással azonnali hatállyal felmondta, tekintettel arra, hogy a felperesek fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezzel a szerződést megszüntették. A felperesekkel szemben fennálló követelés engedményezését követően az alperes közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

- [5] A felperesek a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy a szerződésről készült közjegyzői okirat nem minősül közokiratnak, mivel azt a közjegyző nem olvasta fel, a hitelező képviselői nem voltak mindvégig jelen az okirat készítése során, s mivel a közjegyzői okiratot nem lehetett volna végrehajtási záradékkal ellátni, a végrehajtást nem is lehetett volna velük szemben kezdeményezni. Előadták továbbá, hogy a felmondó nyilatkozat nem tartalmazza a felmondás okának pontos megjelölését és azt az összeget sem, amellyel késedelembe estek. A szerződés az 1959-es Ptk. 525.§ (1) bekezdésének e) pontjában foglaltaktól eltérő felmondási okot tartalmaz, hiszen az 1959-es Ptk. csak súlyos szerződésszegés esetére teszi lehetővé az azonnali hatályú felmondást, ezzel szemben ennek jogát a szerződés bármely szerződéses kötelezettség megsértésének esetére biztosítja. Allították azt is, hogy a szerződés V.1. a) pontja tisztességtelen szerződési feltételt tartalmaz.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével megszüntette a végrehajtást, az ítéletet az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [8] Az elsőfokú bíróság azzal indokolta a döntését, hogy a felperesek által csatolt magánzakértői vélemény szerint 30 oldal terjedelmű köznyelvi szöveg felolvasása minimálisan 2 óra 30 percet vett volna igénybe, a perbeli közjegyzői okirat jogi szövegének normál tempójú felolvasása ennek legalább a másfélszerese; ezzel szemben a közjegyző a perbeli szerződésre és az azzal összefüggő minden feladatra 30-45 percet fordított. Nem lehetett megállapítani, hogy a közjegyző felolvasta volna a perbeli kölcsönszerződést tartalmazó okiratot, ezzel megsértette a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 120.§ (1) bekezdésének d) pontját, hiszen a kölcsönszerződést tartalmazó okiratot nem olvasta fel teljes terjedelmében, továbbá nem volt jelen valamennyi aláíró.
- [9] Az elsőfokú bíróság további indokai szerint a hitelező felmondó nyilatkozatából nem egyértelmű, hogy az 1959-es Ptk. vagy a kölcsönszerződésben foglaltak alapján kívánta-e a jogviszonyt megszüntetni. Az 1959-es Ptk. 525.§ (1) bekezdésének e) pontja alapján

a hitelező nem volt jogosult a szerződést felmondani, mert a szerződő felek szerződésük V.1. a) pontjában az 1959-es Ptk.-tól eltérő felmondási okot határoztak meg, amely szerint bármely szerződéses kötelezettség megsértése esetére biztosított az azonnali hatályú felmondás lehetősége. Ez a rendelkezés eltér az 1959-es Ptk. 525.§ (1) bekezdésének e) pontjától, mely szerint csak súlyos szerződésszegés esetén lehet a szerződést azonnali hatállyal felmondani. A szerződő felek szerződésükben az 1959-es Ptk.-tól eltérően szabályozták a fizetési kötelezettség megszegésén alapuló felmondási okot, az 1959-es Ptk. szerinti felmondási ok alapján nincs helye a szerződés megszüntetésének, ezért a felmondási nyilatkozat az 1959-es Ptk. 321.§ (1) bekezdése szerinti joghatás kiváltására alkalmatlan. A szerződés V.1. a) pontja kedvezőtlenebb helyzetbe hozza a felpereseket az 1959-es Ptk.-ból eredő jogaikhoz képest, mert ez a szerződéses feltétel bármely szerződési kötelezettség megsértéséhez az azonnali felmondás lehetőségét társítja, ugyanakkor az 1959-es Ptk. csak súlyos szerződésszegés esetén teszi lehetővé az azonnali hatályú felmondást. A felmondás abban az esetben sem lenne jogszerű, ha az annak alapjául megjelölt szerződési feltétel nem lenne tisztességtelen, mivel a felmondási nyilatkozat nem tartalmazza a felmondás okának pontos megjelölését, azaz a felperesek fizetési késedelemmel érintett tartozásának összegét.

- [10] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva okszerűen jutott arra a következtetésére, hogy a felperesek bizonyították: az okiratot készítő közjegyző a rendelkezésére álló idő alatt nem olvasta fel teljes terjedelmében a közvetlen végrehajtás alapjául szolgáló közjegyzői okiratot a szerződő felek jelenlétében, szemben az okiratban rögzítettekkel. A közokiratiság hiányának jogkövetkezményét az elsőfokú bíróság helytállóan vonta le. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy ha a teljes bizonyító erejű magánokirati formában érvényesen létrejött a végrehajtani kívánt követelés, akkor nem lehet indítani végrehajtás megszüntetése iránti pert, mert annak előkérdése a követelés érvényes létrejötte tárgyában indított érvénytelenségi per.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira utalással hagyta helyben azzal, hogy a felmondó nyilatkozatra vonatkozó megállapításokat és a felperesek egyéb hivatkozásait nem vizsgálta, mert azok vizsgálata - tekintve, hogy a kereset az előbbieket szerinti más okból alaposnak bizonyult - szükségtelenné vált.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, a kereset elutasítása, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvéle szerint a szerződés megkötésének 2008. május 29-ei időpontjától eltelt idő hosszára tekintettel nem lehetséges ítéleti bizonyossággal megállapítani azt, hogy ténylegesen a szerződő felek mennyi időt töltöttek a közjegyző előtt, és ebből a felolvasásra mennyi idő jutott. A felperesek által csatolt magánszakértői vélemény nem a peres eljárás alapjául szolgáló okiratokra vonatkozóan készült, a szakértő előtt nem volt az ismert, hogy a közjegyző milyen sebességgel olvas fel közokiratot. A bíróság a szakértői véleményben foglaltakat csak hozzávetőlegesen vehette figyelembe, konkrét megállapításokat abból levonni nem lehetett, próbaolvasásra a per során nem került sor. A szakértő által megállapított, az okiratok felolvasásához szükséges időtartam meghatározása nem zárja ki a per alapjául szolgáló okiratok felolvasásának lehetőségét. Abban az esetben, ha a felperesek a közokirat aláírása során azt tapasztalták, hogy annak tartalmáról nem kaptak tájékoztatást, a jogügylet lényege nem volt ismert előttük, ezt nyilvánvalóan azonnal észlelhetnék, kérdés, hogy ennek ellenére miért írták alá az okiratot.

Hangsúlyozta: különbséget kell tenni a végrehajtható követelés, valamint a végrehajtani

kívánt követelés között. Amennyiben elfogadható lenne, hogy a perbeli okirat nem felel meg a közokirattal szemben támasztott követelményeknek, de megfelel a teljes bizonyító erejű magánokiratnak, ebben a formában érvényesen létrejött a követelés. Végrehajtást kérőként a

kölcsönszerződésből eredő követelését kívánta végrehajtás alá vonni, ez magánokirati formában is megfelel a végrehajtani kívánt követelés fogalmának. Az más kérdés, hogy abban a tudatban tette mindezt, hogy a végrehajtani kívánt követelés egyben végrehajtható követelés is. Amennyiben a felperesek álláspontja szerint a végrehajtási záradékolásra jogszabálysértő módon került sor, a záradék törlését kérhették volna, azaz a végrehajtás megszüntetése iránti per megindítása nem megalapozott.

- [13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kitért arra is, hogy a felmondás vélt jogellenessége ugyancsak nem ad alapot a végrehajtás megszüntetése iránti per megindítására, hiszen a végrehajtás megszüntetése iránti perben azt kell vizsgálni, hogy a követelés érvényesen létrejött-e. A szerződéskötést követő cselekmények, egyoldalú nyilatkozatok a követelés létrejöttére nincsenek kihatással. A kölcsönszerződés V.1. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy ha az ott írt feltétel bekövetkezik, vagyis a felperesek a szerződésből eredő kötelezettségüket nem teljesítik, akkor a szerződés azonnali hatállyal felmondható. A kötelmi jogban érvényesülő diszpozitivitás annak lehetőségét teremti meg, hogy a szerződő felek a szerződéses szabadság alapelveivel összhangban szerződési akaratuknak megfelelően töltsék meg tartalommal a szerződéses jogviszonyukat. Erre figyelemmel nem értelmezhető az a hivatkozás a felperesek részéről, amely szerint az 1959-es Ptk.-tól eltérő, vagy szigorúbb szerződéses rendelkezés nem lenne érvényes. Az elsőfokú bíróság elbíráltta ezt a kérdést, az elsőfokú ítéletben foglaltak egyfajta relatív ítélt dolgot eredményeznek, azonban ítéleti bizonyosság nélkül, mivel a másodfokú bíróság döntése erre a kérdésre nem terjed ki.
- [14] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költségük megfizetésére irányult. Nézetük szerint a perben értékelt szakértői vélemény nem általánosságban, hanem konkrétan a peres eljárás alapjául szolgáló okiratra vonatkozóan készült, az alperes is megismerte a szakértői véleményben foglaltakat, azzal összefüggésben bizonyítási indítványa azonban nem volt. A perbeli esetben a jelzálog-hitelintézetekről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény 6.§-ában foglaltak szerint kizárólag közokirati formában lehetett szerződést kötni. Az adott jogügylet érvényesen teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan nem jöhetett volna létre.
- [15] A felperesek hangsúlyozták: a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján hagyta helyben, erre a jogerős ítélet indokolásában csak utalnia kellett a másodfokú bíróságnak. Amennyiben a Kúria hatályon kívül helyezi a jogerős ítéletet, a hatályon kívül helyezésnek az elsőfokú ítéletre is ki kell terjednie, hiszen az elsőfokú bíróság több kereseti indokot nem vizsgált eljárása során, mivel két kereseti indok alapján is megalapozottnak minősítette a keresetet.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [17] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi, vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [18] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá a következőkre:
- [19] A másodfokú bíróság helytállóan utalt rá, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva okszerűen jutott a következtetésére: a felperesek bizonyították, hogy az okiratot készítő közjegyző a rendelkezésére álló idő alatt nem olvasta fel teljes

terjedelmében a perbeli közjegyzői okiratot a szerződő felek jelenlétében. A bíróságok helytállóan vonták le a közokiratiság hiányának jogkövetkezményét is.

- [20] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben helyesen mutattak rá arra, hogy a perben értékelt szakértői vélemény nem általánosságban, hanem a peres eljárás alapjául szolgáló okiratra vonatkozóan készült. A szakértői véleményben foglaltakat az alperes is megismerte, azzal összefüggésben azonban bizonyítási indítványa nem volt. A Kúria a Pfv.I.21.346/2013/12. számú, továbbá a Pfv.I.21.325/2016/6. számú ítéletében is kifejtette arra vonatkozó álláspontját, hogy ha a végrehajtás alapjául szolgáló záradékolt okirat nem közokirat, akkor a „közvetlenül végrehajtható követelés” érvényesen nem jött létre, ebben az esetben a követelés az okirat záradékolása útján közvetlenül nem kényszeríthető ki. Mindezeket a megállapításait a Kúria a jelen ügyben is változatlanul irányadónak tekinti.
- [21] A végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és vele egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetése iránt pert - továbbiak mellett - akkor lehet indítani, ha a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Az adott rendelkezés vonatkozásában „követelés” alatt nem egyszerűen a felek közötti jogviszonyból származó, polgári peres úton érvényesíthető követelést kell érteni, hanem a „végrehajtható követelést”, a záradékolt okirattal elrendelt végrehajtás tárgyát. Az alperes felülvizsgálati kérelmében helyesen érvel amellelt, hogy ha egy okirat nem felel meg a közokirattal szemben támasztott követelményeknek, de megfelel a teljes bizonyító erejű magánokirat alaki és tartalmi követelményeinek, a követelés - a bizonyítás szempontjából - érvényesen létre jöhet, azonban ez nem jelenti azt, hogy a követelés „közvetlen” végrehajtás útján kikényszeríthető is lenne. Ha a bíróság alaposnak találja a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet (és ez a jelen perben is így történt), nem indokolt a végrehajtási nemperes eljárásban a végrehajtási záradék törlése iránti kérelem előterjesztése, mert a pert tárgyaló bíróság rendelkezhet a végrehajtás megszüntetéséről, ami szükségtelenné teszi a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet.
- [22] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira utalással hagyta helyben azzal, hogy a felmondó nyilatkozatra vonatkozó megállapításokat és a felperesek egyéb hivatkozásait nem vizsgálta. Ennek folytán a felmondás kérdéseinek vizsgálata nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát, a jogerős ítélet erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Mivel a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely a megelőző eljárásoknak is tárgya volt [Pp. 270.§ (2) bekezdés], a Kúria a felülvizsgálati kérelemnek a felmondással kapcsolatos érveivel érdemben nem foglalkozhatott. Mindezek miatt a Kúria csupán megjegyzi, hogy a felmondás jogát visszaélészerűen gyakorolni nem lehet, e jog a társadalmi rendeltetésével összhangban gyakorolható. Adott esetben az a szerződéses rendelkezés, amelynek értelmében valamely kötelezettség „nem teljesítése” a szerződés azonnali hatályú felmondására jogosítja fel a hitelezőt, lehet tisztességtelen, mert a legsúlyosabb szerződésszegési jogkövetkezmény alkalmazása sértheti az arányosság elvét, viszont jelen esetben a hitelező felmondását nem a szerződésre, hanem az 1959-es Ptk. 525.§ (1) bekezdésének e) pontjára alapított, súlyos szerződésszegésre, a fizetési kötelezettség teljesítésének elmaradására. Tekintve, hogy a felmondás jogszerűsége kérdésében jogerős ítéleti döntés nem született, ez a kérdés ítélt dolognak nem minősíthető.
- [23] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján felhívott Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles a felperesek felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség a felperesek
- [25] képviseletét ellátó jogi képviselő - kifejtett tevékenységével arányos - ügyvédi munkadíjának az összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel állapította meg.
- [26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. május 31.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró